

MODULI YA 3

FIKRA ZA MAADILI NA ENDELEVU	
Muda:	Masaa 5
Malengo/matokeo ya kujifunza:	<ul style="list-style-type: none"> Tambua shida za kimaadili na ujenge mfumo wa kibinafsi na wa kitaalam wa uchaguzi wa kuwajibika katika biashara Unganisha kanuni za uendeleu katika mifano ya biashara na utazajie changamoto za baadaye ili kurekebisha mikakati kuendeleza mfumo ya kukabiliana na shinikizo la kimaadili na kukumbatia utofauti wa kitamaduni kwa mazoea jumuishi ya biashara kuelewa masuala endelevu ya kimataifa na kurekebisha mikakati ya biashara ili kushughulikia changamoto za kimaadili za kuvuka mpaka
Moduli ndogo:	<p>3.1 Ufahamu wa kimaadili: Kuelewa athari za kimaadili katika biashara</p> <p>3.2 Fikra Endelevu: Kujumuisha uendeleu katika kufanya maamuzi</p> <p>3.3 Ustahimilivu na kubadilika: Kujenga uthabiti na kubadilika</p> <p>3.4 Ufahamu wa kitamaduni: Kukumbatia utofauti wa kitamaduni na mitazamo</p>
Rasilimali na vifaa:	<ul style="list-style-type: none"> Raworth, K. (2017). Uchumi wa Donut: Njia Saba za Kufikiria Kama Mchumi wa Karne ya 21. Crane, A., Matten, D., Glozer, S., Spence, L. (2019). Maadili ya Biashara: Kusimamia Uraia wa Kampuni na Uendeleu katika Enzi ya Utandawazi. Mackey, J., Sisodia, R. (2014) Ubepari wa ufahamu, na Dibaji mpya ya Waandishi: Kukomboa Roho ya Kishujaa ya Biashara.

- Chouinard, Y., Klein, N. (2016) Waache Watu Wangu Waende Kuteleza: Elimu ya Mfanyabiashara Anayesitasita.
- Weiss, J. W. (2014). Maadili ya biashara: mbinu ya usimamizi wa wadau na masuala.
- Johnson C. E. (2006). Maadili mahali pa kazi: zana na mbinu za mabadiliko ya shirika.
- Hartman, L., Desjardins, J., MacDonald, C. (2020). Maadili ya Biashara: Kufanya Maamuzi kwa Uadilifu wa Kibinafsi na Uwajibikaji wa Jamii.
- Neuronswaves. (2023). Kufikiri kwa kina, mantiki na kutatua matatizo: mwongozo kamili wa kufikiri bora, utatuzi wa matatizo ya kimfumo, kufanya maamuzi bora, na kufichua uwongo wa kimantiki kama mtaalamu.
- Lacy, P. (2020). Kitabu cha Uchumi wa Mviringo: Kutambua Faida ya Mviringo.
- Robertson, M. (2021). Kanuni na Mazoezi ya Uendeleu (toleo la 3)
- Chouinard, Y. (2012). Kampuni inayowajibika: Tumejifunza kutoka kwa miaka 40 ya kwanza ya Patagonia.
- Greitens, E. (2016). Ustahimilivu: Hekima iliyopatikana kwa bidii kwa kuishi maisha bora.
- McGonigal, K. (2016). Faida ya mafadhaiko: Kwa nini mafadhaiko ni mazuri kwako, na jinsi ya kupata vizuri.
- Meyer, E. (2014). Ramani ya Utamaduni: Kuvunja Mipaka Isiyoonekana ya Biashara ya Kimataifa.

	<ul style="list-style-type: none"> • Livermore, D. (2022). Kuongoza kwa Akili ya Kitamaduni: Siri Halisi ya Mafanikio. • "Gharama ya Kweli" (2015) - Hati (https://www.youtube.com/watch?v=wp0Bx0awoE) • Mazungumzo ya TED: Je, tunaweza kufanya biashara kuwa na maadili zaidi?, Elena Lopez (https://www.youtube.com/watch?v=yMm6u4hf0jw) • Video ya YT: Maadili ya Biashara, Athari za Maadili kwenye Biashara (https://www.youtube.com/watch?v=A9i8dwKC7TE) • Video ya YT: Matatizo ya Maadili ya Biashara na Wadau (https://www.youtube.com/watch?v=ahH_P_5yVSo) • Video ya YT: Nguvu ya uthabiti: David Cooperrider (https://www.youtube.com/watch?v=SoAKaTKAYA) • Video ya YT: Akili ya Kihemko: Udhhibiti wa Mkazo - Uvumilivu wa Mkazo (https://www.youtube.com/watch?v=r5qZpVWTxM) • Video ya YT: Jinsi utofauti unavyofanya timu kuwa za ubunifu zaidi - Rocio Lorenzo, TED (https://www.youtube.com/watch?v=lPtPG2IAmm4) • Video ya YT: Jinsi tofauti za kitamaduni zinavyoathiri biashara, Erin Meyer (https://www.youtube.com/watch?v=zQvqDv4vbEg)
<p>Mbinu ya tathmini:</p>	<p>Maswali na maswali ya chaguo nyingi Kujitafakari Maoni ya rika Majadiliano ya kikundi Tathmini ya wawezeshaji</p>

Co-funded by
the European Union

	Tafakari ya baada ya shughuli Uchambuzi wa uchunguzi kifani
Ujuzi/uwezo uliotengenezwa:	Ufahamu wa maadili Hoja ya maadili Uadilifu Fikra endelevu Ufahamu wa mazingira Mtazamo wa kimkakati Ustahimilivu Kubadilika Uvumilivu wa mafadhaiko Ufahamu wa kitamaduni Ujumuishaji Mtazamo wa kimataifa

Moduli ndogo 3.1

Ufahamu wa Maadili: Kuelewa athari za kimaadili katika biashara

→ ujuzi:

1. Ufahamu wa maadili
2. Hoja ya maadili
3. Uadilifu

UFAHAMU WA KIMAADILI: KUELEWA ATHARI ZA KIMAADILI KATIKA BIASHARA
Shughuli ya 1: Maabara ya Maadili: Kutatua Matatizo ya Biashara ya Ulimwengu Halisi
Muda: Masaa 1,5
Malengo maalum ya kujifunza <ol style="list-style-type: none">1. Tambua shida za kimaadili katika hali halisi za biashara.2. Tumia mifumo ya maadili kutathmini maamuzi na kupendekeza suluhisho.3. Kuendeleza ujuzi katika hoja za maadili na kuelewa athari za vitendo vya biashara kwa wadau mbalimbali.
Mbinu, Rasilimali na Vifaa <p>Mbinu: mhadhara, uchambuzi wa uchunguzi wa kesi, majadiliano ya kikundi, muhtasari</p> <p>Zana zinazotumika: slaidi za uwasilishaji, matukio ya uchunguzi wa kesi yanayoangazia matatizo ya kimaadili</p>
Maelezo ya shughuli na Dhana Muhimu <p>Maelezo: Anza kwa kuanzisha kwa ufupi shida za kimaadili, mifano ya kufanya maamuzi ya kimaadili na uwajibikaji wa kijamii wa shirika (CSR). Kisha ugawanye wanafunzi katika timu na uanze "Jitihada za Maadili", mfululizo wa changamoto ndogo kulingana na matatizo ya kimaadili ya biashara ya ulimwengu halisi. Kila hali inaletwa kama "misheni," ambapo timu lazima zijadili na kutumia mifumo ya kimaadili ili kupendekeza suluhisho. Wanapofanya kazi kupitia misheni, wanapata pointi kwa hoja sahihi za kimaadili, suluhu za kufikiria, na ushirikiano. Baada ya dakika 25, timu iliyo na pointi nyingi zaidi inakuwa "Mabingwa wa Maadili." Baada ya kukamilika, washiriki wanatafakari juu ya jinsi kanuni za maadili ziliathiri uchaguzi wao na ikiwa wangepanya uamuzi sawa katika muktadha wa ulimwengu halisi.</p> <p>Dhana muhimu: mifano ya kufanya maamuzi ya kimaadili, shida za kimaadili, athari za wadau, uwajibikaji wa kijamii wa shirika.</p>
Tathmini <p>Jaribio la kufanya maamuzi mtandaoni, uchambuzi wa uchunguzi wa kesi, zoezi la kutafakari, kujitathmini kwa hoja za kimaadili.</p>

Ujuzi/Uwezo uliotengenezwa

Kufikiri kwa kina na uchambuzi: Kuchanganua hali ngumu na kutumia zana za kufanya maamuzi ya kimaadili.

Hoja ya maadili: Kutathmini mitazamo tofauti na kuchagua hatua ya kimaadili zaidi.

Ushirikiano wa timu: Kufanya kazi na wengine ili kukuza masuluhisho ya kimaadili na kuboresha ujuzi wa kufanya maamuzi.

Kutatua matatizo: Kuendeleza majibu yaliyofikiriwa vizuri kwa changamoto za biashara za kimaadili.

Usomaji zaidi, shughuli, nyenzo, mazoea bora

Usomaji, nyenzo:

- Weiss, J. W. (2014). Maadili ya biashara: mbinu ya usimamizi wa wadau na masuala.
- Johnson C. E. (2006). Maadili mahali pa kazi: zana na mbinu za mabadiliko ya shirika.
- Hartman, L., Desjardins, J., MacDonald, C. (2020). Maadili ya Biashara: Kufanya Maamuzi kwa Uadilifu wa Kibinafsi na Uwajibikaji wa Jamii.
- Video ya YT: Maadili ya Biashara, Athari za Maadili kwenye Biashara (<https://www.youtube.com/watch?v=A9i8dwKC7TE>)
- Video ya YT: Matatizo ya Maadili ya Biashara na Wadau (https://www.youtube.com/watch?v=ahH_P_5yVSo)
- Mazungumzo ya TED: Je, tunaweza kufanya biashara kuwa na maadili zaidi?, Elena Lopez (<https://www.youtube.com/watch?v=yMm6u4hf0jw>)

Mbinu bora kutoka Kenya:

- *Greenwashing:* Kampuni lazima zihakikishe madai yao ya uendelevu ni ya kweli, sio tu mbinu za uuzaji. Safaricom na Kenya Airways zinafanya kazi ili kuhakikisha kuwa mipango yao ya mazingira ni ya uwazi na inayoweza kupimika.
- *Biashara ya haki:* Kampuni kama Twiga Foods zinakabiliwa na shida ya kuhakikisha kuwa wakulima wanapata fidia ya haki huku wakidumisha faida ya biashara. Njia yao inahusisha kulipa bei nzuri na kupunguza uzembe.
- *Wajibu wa kijamii wa shirika:* Biashara kama Shule ya Moringa zinakabiliwa na shida ya kimaadili ya upatikanaji wa elimu kwa vikundi visivyoya uwezo, kusawazisha faida na misheni yao ya kijamii.

NYENZO ZA SANDUKU LA ZANA LA MAFUNZO

Maabara ya Maadili: Kutatua Matatizo ya Biashara ya Ulimwengu Halisi

Maelezo	Mbinu	Saa	Vifaa
<p>Utangulizi wa maadili Tambulisha kwa ufupi dhana za ufahamu wa maadili, hoja za maadili na uadilifu. Eleza umuhimu wa ufahamu wa kimaadili na uadilifu. Tumia jaribio la chaguo nyingi ili kuimarisha maarifa.</p>	Mhadhara	Dakika 15	Slaidi na maswali
<p>Jitihada za Maadili: Uchambuzi wa uchunguzi kifani Wasilisha shughuli ya Jitihada za Maadili: shughuli ina changamoto maalum na majibu kwa kila ngazi. Kila changamoto inatoa hali ya biashara, ikifuatiwa na shida za kimaadili, na wanafunzi watalazimika kuchagua suluhisho sahihi. Watatumia zana ya kufanya maamuzi ya kimaadili kutathmini kila shida ya kimaadili. Timu iliyo na pointi nyingi zaidi inakuwa "Mabingwa wa Maadili."</p>	Kujifunza kwa uzoefu	Dakika 45	Hati ya uchunguzi kifani (<i>Kiambatisho 1</i>)
<p>Uakisi Mara tu washiriki wanapokamilisha zoezi la utafutaji wa maadili, wanaweza kutafakari jinsi kanuni za maadili zilivyoathiri uchaguzi wao na ikiwa wangepanya uamuzi sawa katika muktadha wa ulimwengu halisi.</p>	Maswali na Majibu / Majadiliano	Dakika 30	Bodi ya majadiliano / jukwaa

Kiambatisho 1

Jitihada za maadili: Tatua shida na upate pointi

Changamoto ya 1: Shida ya kuosha kijani kibichi

- **Hali:**Kampuni kubwa ya kimataifa imeunda safu mpya ya bidhaa rafiki kwa mazingira, ikidai kuwa endelevu kwa 100%. Baada ya ukaguzi wa kina, imefunuliwa kuwa wakati vifaa vingine ni endelevu, sehemu kubwa ya laini ya bidhaa hufanywa kwa kutumia michakato ya utengenezaji hatari kwa mazingira. Kampuni inaamua jinsi ya kuendelea na uuzaji na mauzo ya bidhaa.
- **Shida ya kimaadili:**Je, kampuni inapaswa kuendelea kuuza bidhaa kama rafiki wa mazingira kikamilifu, au zinapaswa kufichua ukweli wa sehemu kwa watumiaji?
- **Chaguzi za majibu:**
 1. Endelea na kampeni ya uuzaji kama ilivyo, ukizidisha madai ya uendelevu ili kuongeza mauzo.
 2. Rekebisha kampeni ya uuzaji ili kuonyesha tu mambo endelevu ya bidhaa, ukipunguza vitu visivyo endelevu.

3. Fichua ukweli kamili, ikiwa ni pamoja na vipengele endelevu na visivyo endelevu, na urekebishe bidhaa ili kukidhi viwango vya uendelevu.
4. Sitisha uzalishaji hadi kampuni iweze kupata vifaa endelevu 100%, lakini kuchelewesha faida.

Changamoto ya 2: Shida ya Unyonyaji wa Kazi

- **Hali:**Kampuni iko katika harakati za kuhamisha baadhi ya uzalishaji wake hadi nchi inayoendelea ambapo gharama za wafanyikazi ni ndogo. Ukaguzi wa wahusika wengine unaonyesha kuwa wafanyikazi katika kituo hicho wanalipwa chini ya mishahara wa chini, wanafanya kazi kwa muda wa ziada bila fidia, na wana ufikiaji mdogo wa huduma za afya. Kampuni inakabiliwa na uamuzi wa kuendelea na uzalishaji wa nje kwa kituo hiki.
- **Shida ya Kimaadili:**Je, kampuni inapaswa kuendelea kutoa huduma kwa kituo hiki cha gharama nafuu licha ya hali isiyo ya kimaadili ya kazi, au inapaswa kuwekeza katika mishahara ya haki na kuboresha hali ya wafanyikazi, ambayo inaweza kuongeza gharama za uzalishaji kwa kiasi kikubwa?
- **Chaguzi za Jibu:**
 1. Endelea kutoa huduma kwa kituo, kwani ongezeko la gharama lingethiri vibaya faida na makali ya ushindani wa kampuni.
 2. Hamisha uzalishaji kurudi kwa nchi ghali zaidi, kuhakikisha mishahara ya haki lakini kupunguza faida kwa muda mfupi.
 3. Shughulikia suala hilo kwa kujadili mishahara na masharti bora bila kurekebisha kabisa mtindo wa biashara.
 4. Endelea na hali ya sasa ya kazi lakini toa asilimia ya faida kwa sababu za hisani zinazohusiana na haki za wafanyikazi.

Changamoto ya 3: Shida ya Teknolojia ya Uendelevu

- **Hali:**Kampuni ya teknolojia imeunda teknolojia bunifu ya AI ambayo inaweza kupunguza kwa kiasi kikubwa matumizi ya nishati katika viwanda. Hata hivyo, utengenezaji wa maunzi yanayohitajika kusaidia AI unahusisha uharibifu mkubwa wa mazingira, hasa katika suala la upungufu wa rasilimali na uchafuzi wa mazingira. Kampuni hiyo inajadili ikiwa itaongeza teknolojia au kufanya kazi ya kupunguza gharama ya mazingira ya uzalishaji wake.
- **Shida ya Kimaadili:**Je, kampuni inapaswa kuzingatia kuongeza teknolojia ya AI kwa uhifadhi wa nishati, ingawa uzalishaji wake unaleta madhara makubwa ya mazingira, au wanapaswa kuacha kuongeza na badala yake wazingatie kuifanya teknolojia hiyo kuwa rafiki wa mazingira zaidi?
- **Chaguzi za Jibu:**
 1. Ongeza teknolojia ili kuongeza faida za uhifadhi wa nishati, ukipuuza madhara ya mazingira yanayosababishwa na utengenezaji wa vifaa.
 2. Sitisha kuongeza teknolojia na uwekeze katika kufanya utengenezaji wa maunzi kuwa endelevu zaidi kabla ya kuzinduliwa kwa kiwango kikubwa.
 3. Ongeza teknolojia na uwekeze sehemu ndogo ya faida katika kukabiliana na athari za mazingira kupitia mikopo ya kaboni.
 4. Komesha mradi wa AI kabisa na utafute njia mbadala za kufikia uhifadhi wa nishati.

Changamoto ya 4: Shida ya Athari za Jamii

- **Hali:**Kampuni ya nishati mbadala inapanga kujenga shamba la upepo katika jamii ya vijijini ili kuzalisha nishati safi. Walakini, ujenzi wa shamba hilo ungewahamisha wakulima wa ndani, kuvuruga mifumo ya ikolojia ya ndani, na kudhuru maisha ya wakaazi wa karibu ambao wanategemea ardhi kwa kilimo. Kampuni lazima iamue ikiwa itaendelea na mradi au kutafuta suluhisho mbadala.
- **Shida ya Kimaadili:**Je, kampuni inapaswa kutanguliza faida pana za mazingira za shamba la upepo, au zinapaswa kuzingatia athari za kijamii na jamii, uwezekano wa kuacha mradi huo?
- **Chaguzi za Jibu:**
 1. Endelea na ujenzi wa shamba la upepo, kwani faida za muda mrefu za mazingira za nishati mbadala zinazidi uhamishaji wa muda mfupi wa wakulima wa ndani.
 2. Tengeneza mpango wa fidia na uhamishaji kwa familia zilizoathiriwa, wakati unaendelea na ujenzi wa shamba la upepo.
 3. Ghairi mradi na utafute njia zingine za kuzalisha nishati mbadala bila kuvuruga jamii ya wenyeji.
 4. Songa mbele na mradi lakini hakikisha kuwa ni sehemu ndogo tu ya ardhi inayotumiwa kupunguza madhara kwa jamii za wenyeji.

Changamoto ya 5: Uwazi katika Shida ya Kuripoti

- **Hali:**Kampuni imefanya ukaguzi wa kina wa uendelevu, ikifichua maeneo muhimu ya kuboresha, ikiwa ni pamoja na viwango vya juu vya taka na uzembe wa nishati. Bodi ya kampuni inaamua ikiwa itajumuisha matokeo ya ukaguzi katika ripoti yake ya kila mwaka au kuwasilisha tu mambo mazuri ya juhudi zake za uendelevu kwa wadau.
- **Shida ya Kimaadili:**Je, kampuni inapaswa kuwa wazi kikamilifu kuhusu mapungufu yake endelevu, au inapaswa kuzingatia tu matokeo chanya ili kudumisha taswira yao ya umma?
- **Chaguzi za Jibu:**
 1. Ripoti tu matokeo mazuri ili kuepuka upinzani wa umma na kulinda sifa ya kampuni.
 2. Chapisha ukaguzi kamili, pamoja na matokeo chanya na hasi, na ueleze mipango ya uboreshaji.
 3. Jumuisha matokeo mazuri na utoe taarifa isiyoeleweka kuhusu maeneo yanayohitaji kuboreshwa.
 4. Chapisha matokeo ya ukaguzi ndani tu na ushiriki hadithi za mafanikio nje tu.

Majibu sahihi:

Changamoto ya 1: Shida ya kuosha kijani kibichi

Chaguo 3: Fichua ukweli kamili, ikiwa ni pamoja na vipengele endelevu na visivyo endelevu, na urekebishe bidhaa ili kufikia viwango vya uendelevu.

Maelezo: Uwazi kamili ni muhimu kwa mazoea ya biashara ya kimaadili. Kufichua

ukweli wa sehemu bado kunaweza kupotosha watumiaji na kuharibu uaminifu wa muda mrefu. Kurekebisha bidhaa ili kufikia viwango vya uendelevu kunaonyesha uadilifu na kujitolea kwa uendelevu wa kweli.

Changamoto ya 2: Shida ya Unyonyaji wa Kazi

Chaguo 2: Hamisha uzalishaji kurudi kwenye nchi ghali zaidi, kuhakikisha mishahara ya haki lakini kupunguza faida kwa muda mfupi. Maelezo: Kampuni lazima itoe kipaumbele utu na haki za wafanyikazi kuliko faida. Kuendelea kuwanyonya wafanyikazi kunaweza kusababisha uharibifu wa sifa na maswala ya kimaadili. Kuhamisha uzalishaji hadi eneo la kimaadili zaidi kunalingana na mazoea endelevu ya biashara na uwajibikaji wa kijamii wa shirika.

Changamoto ya 3: Shida ya Teknolojia ya Uendelevu

Chaguo 2: Sitisha kuongeza teknolojia na uwekeze katika kufanya utengenezaji wa maunzi kuwa endelevu zaidi kabla ya kuzinduliwa kwa kiwango kikubwa. Maelezo: Ingawa uwezo wa AI wa kupunguza matumizi ya nishati ni wa thamani, kampuni lazima ihakikishe kuwa alama yake ya mazingira haizidi faida. Uendelevu katika nyanja zote za uzalishaji, pamoja na vifaa, ni muhimu kwa kufanya maamuzi ya kimaadili.

Changamoto ya 4: Shida ya Athari za Jamii

Chaguo 2: Tengeneza mpango wa fidia na uhamishaji kwa familia zilizoathiriwa, huku ukiendelea na ujenzi wa shamba la upepo. Maelezo: Wakati shamba la upepo linatoa faida za muda mrefu za mazingira, kampuni lazima isawazishe hizi na madhara ya muda mfupi yanayosababishwa na jamii za wenyeji. Kufanya maamuzi ya kimaadili kunahusisha kuhakikisha kuwa jamii ya eneo hilo inaungwa mkono kupitia fidia ya haki na mipango ya uhamishaji.

Changamoto ya 5: Uwazi katika Shida ya Kuripoti

Chaguo 2: Chapisha ukaguzi kamili, pamoja na matokeo mazuri na hasi, na ueleze mipango ya uboreshaji. Maelezo: Uwazi ni muhimu katika kujenga uaminifu na wadau. Kutambua maeneo ya kuboresha na kujitolea kuyashughulikia kunaonyesha uadilifu na kujitolea kwa muda mrefu kwa uendelevu.

Maagizo ya bao na maoni

- Kila jibu sahihi hupata **pointi 10**.
- Pointi za bonasi (hadi **pointi 5 za ziada**) hutolewa kwa kutoa uhalali wazi wa majibu kwa kutumia mifumo ya maadili (k.m., **matumizi, maadili yanayotegemea haki, maadili ya wema**).
- Maoni ya haraka yatatolewa baada ya kila jibu, kuelezea kwa nini chaguo lililochaguliwa ni sahihi au sio sahihi.

Mfano wa mwisho wa ubao wa wanaoongoza

Jina la timu	Changamoto 1	Changamoto 2	Changamoto 3	Changamoto 4	Changamoto 5	Jumla ya pointi
Timu A	10	10	10	10	10	50

Jina la timu	Changamoto 1	Changamoto 2	Changamoto 3	Changamoto 4	Changamoto 5	Jumla ya pointi
Timu B	10	10	10	10	10	50
Timu C	10	10	10	10	10	50

Mfumo wa kufanya maamuzi ya kimaadili

1. Tambua Suala la maadili

- Ni shida gani ya kimaadili au shida unayokabiliana nayo?
- Ni nani wadau wanaohusika (kwa mfano, kampuni, wafanyikazi, watumiaji, mazingira, jamii ya karibu)?
- Ni nini hatarini kwa kila mmoja wa wadau?

2. Kusanya ukweli unaofaa

- Je, ni ukweli gani kuhusu hali hiyo?
- Je, ni matokeo gani yanayowezekana ya kila uamuzi?
- Je, kuna masuala yoyote ya kisheria, mazingira, au kijamii ambayo yanahitaji kuzingatiwa?
- Je, kuna data yoyote ya ziada au utafiti unaohitajika ili kufanya uamuzi sahihi?

3. Fikiria kanuni za maadili

- **Utilitarianism (Nzuri Zaidi):** Ni uamuzi gani huongeza faida za jumla na kupunguza madhara?
- **Mbinu inayotegemea haki:** Ni uamuzi gani unaoheshimu haki za washikadau wote?
- **Haki na haki:** Ni uamuzi gani unaohakikisha haki na matibabu ya usawa kwa pande zote zinazohusika?
- **Maadili ya wema:** Ni uamuzi gani unaonyesha fadhila za maadili kama vile uaminifu, uadilifu, haki, na ujasiri?

4. Tathmini njia mbadala

- Je, ni hatua gani zinazowezekana?
- Kwa kila mbadala, fikiria yafuatayo:
 - **Madhara ya muda mfupi na ya muda mrefu:** Je, ni matokeo gani ya haraka na ya baadaye ya kila hatua?
 - **Athari kwa wadau:** Je, kila uamuzi utaathiri vipi vikundi tofauti (kwa mfano, wafanyakazi, wateja, mazingira)?
 - **Athari za kimaadili na kisheria:** Je, njia mbadala inaheshimu viwango vya kimaadili na kisheria?

5. Fanya uamuzi

- Kulingana na tathmini yako, ni hatua gani inayoonekana kuwa nzuri zaidi kimaadili?
- Ni uamuzi gani unaolingana vyema na maadili yako ya kimaadili (kwa mfano, uadilifu, haki, kuheshimu haki, uendelevu)?

Co-funded by
the European Union

GSMESKILL

Developing VET Entrepreneurial Green
Mindset and skills for Small-Business
Development

UFAHAMU WA MAADILI, HOJA ZA MAADILI NA UADILIFU

Kuelewa athari za kimaadili
katika biashara

- **Shida za kimaadili** hutokea wakati wa kuchagua kati ya maadili yanayoshindana.
- **Ufahamu wa kimaadili** hutusaidia kutambua shida hii.
- **Hoja za maadili** huongoza kufanya maamuzi kulingana na haki na haki.
- **Uadilifu** unamaanisha kukaa kweli kwa maadili licha ya shinikizo.

UTANGULIZI

KWA NINI MAADILI NI MUHIMU KATIKA BIASHARA?

- Hujenga uaminifu kwa wateja na wafanyikazi.
- Inazuia hatari za kisheria na kifedha.
- Huongeza sifa na mafanikio ya muda mrefu.
- Inachangia mazoea endelevu ya biashara.

DHANA MUHIMU

- **Ufahamu wa kimaadili:**
kutambua masuala ya kimaadili katika maamuzi ya biashara.
- **Hoja ya maadili:**
kutumia haki, haki, na athari za muda mrefu.
- **Uadilifu:**
kutenda kulingana na maadili ya maadili, hata chini ya shinikizo.

DHANA MUHIMU

- **Shida ya kimaadili:**
hali ambapo uamuzi unahusisha maadili yanayokinana, bila jibu sahihi au lisilo sahihi.
- **Mfano wa kufanya maamuzi ya kimaadili:**
njia iliyopangwa ya kufanya uchaguzi wa kimaadili kwa kutathmini maadili, matokeo, na wadau.
- **Wajibu wa kijamii wa shirika:**
mbinu ya biashara inayounganisha masuala ya kimaadili, kijamii na mazingira.

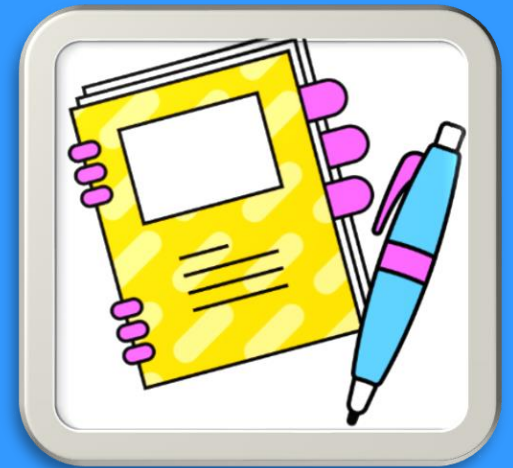
- Kampuni inakabiliwa na shinikizo la kupunguza gharama lakini lazima ihakikishe mishahara ya haki.
- Biashara inaweza kutumia ufungaji endelevu, lakini ni ghali zaidi.
- Meneja lazima achague kati ya uwazi na kulinda siri za kampuni.
- Kampuni ya teknolojia hukusanya data ya mtumiaji-inapaswa kuhakikisha vipi faragha?

**SHIDA ZA MAADILI ZA ULIMWENGU
HALISI**

TAFAKARI NA MAJADILIANO

- Je, maamuzi ya kimaadili yanaathiri vipi sifa ya kampuni?
- Je, umewahi kukabiliwa na tatizo la kimaadili katika biashara au maisha ya kibinafsi?
- Ni maadili gani ni muhimu zaidi wakati wa kufanya uchaguzi wa kimaadili?

Co-funded by
the European Union

ASANTE

Moduli ndogo 3.2

Fikra Endelevu: Kujumuisha uendelevu katika kufanya maamuzi

→ ujuzi:

1. Fikra endelevu
2. Ufahamu wa mazingira
3. Mtazamo wa kimkakati

FIKRA ENDELEVU: KUJUMUISHA UENDELEVU KATIKA KUFANYA MAAMUZI
Shughuli ya 1: Shida ya uendelevu - Changamoto ya biashara ya kijani
Muda: Saa 1
Malengo maalum ya kujifunza <ol style="list-style-type: none">1. Tambua mambo endelevu katika kufanya maamuzi ya biashara.2. Kuchambua athari za kiuchumi za kimazingira na za muda mrefu za mazoea ya biashara.3. Kuendeleza utangulizi wa kimkakati ili kutarajia hatari na fursa endelevu.
Mbinu, Rasilimali na Vifaa <p>Mbinu: uboreshaji (kufanya maamuzi kulingana na hali), ramani shirikishi, majadiliano ya kikundi</p> <p>Zana zinazotumika: slaidi za uwasilishaji, ubao mweupe wa dijiti (Miro, Mural) au karatasi ya kazi, vipande vya mafumbo endelevu vilivyoundwa na rpe (kila moja inawakilisha dhana au uamuzi muhimu wa uendelevu).</p>
Maelezo ya shughuli na Dhana Muhimu <p>Maelezo: Kipindi hiki kitaweka msingi wa kuelewa jinsi biashara zinaweza kusawazisha masuala ya mazingira, kijamii na kiuchumi huku zikihakikisha mafanikio ya muda mrefu.</p> <p>Mkufunzi ataanza na majadiliano shirikishi juu ya maana ya uendelevu katika muktadha wa biashara, akisisitiza umuhimu wake zaidi ya wasiwasi wa mazingira. Washiriki watachunguza maswali muhimu kama vile:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kwa nini uendelevu ni muhimu kwa biashara leo?• Je, kampuni hufanyaje maamuzi ambayo yanaathiri sayari, watu, na faida?• Je, ni changamoto gani za ulimwengu halisi ambazo biashara hukabilia nazo wakati wa kujaribu kuwa endelevu? <p>Mkufunzi ataangazia jukumu la utabiri wa kimkakati katika uendelevu-kutarajia changamoto za siku zijazo na kufanya uchaguzi madhubuti na uwajibikaji. Utangulizi huu utawatayarisha washiriki kwa shughuli ya Mafumbo ya Uendelevu, ambapo watatathmini na kuainisha maamuzi ya biashara kulingana na kanuni za uendelevu.</p>

Washiriki hupokea seti ya vipande vya mafumbo, kila kimoja kikiwa na changamoto ya biashara (kwa mfano, kutafuta vifaa, usimamizi wa taka, matumizi ya nishati). Kazi yao ni kuunganisha kimantiki na kanuni za uendeleu (kwa mfano, uchumi wa mviringo, kupunguza alama ya kaboni). Kufikia mwisho, wanatathmini jinsi chaguzi tofauti za uendeleu zinavyounda athari zilizounganishwa.

Dhana muhimu: fikra endelevu, ufahamu wa mazingira, utabiri wa kimkakati.

Tathmini

Maswali ya chaguo nyingi, Fumbo la uendeleu linaloingiliana, tathmini ya kikundi.

Ujuzi / Uwezo uliotengenezwa

Kufikiri kwa kina na kufikiri kwa mifumo.

Utatuzi wa matatizo na kufanya maamuzi.

Upangaji wa kimkakati na lengo la uendeleu.

Usomaji zaidi, shughuli, nyenzo, mazoea bora

Usomaji, nyenzo, mbinu bora:

- Neuronswaves. (2023). *Kufikiri kwa kina, mantiki na kutatua matatizo: mwongozo kamili wa kufikiri bora, utatuzi wa matatizo ya kimfumo, kufanya maamuzi bora, na kufichua uwongo wa kimantiki kama mtaalamu.*
- Lacy, P. (2020). *Kitabu cha Uchumi wa Mviringo: Kutambua Faida ya Mviringo.*
- Robertson, M. (2021). *Kanuni na Mazoezi ya Uendeleu (toleo la 3)*
- Chouinard, Y. (2012). *Kampuni inayowajibika: Tumejifunza kutoka kwa miaka 40 ya kwanza ya Patagonia.*

Mazoea bora:

- Safaricom (Kenya) - Kuunganisha uendeleu katika mawasiliano ya simu (kwa mfano, ujumuishaji wa kifedha wa M-Pesa).
- M-KOPA Solar (Kenya) - Mifumo ya bei nafuu ya nyumbani ya jua kwa kaya za kipato cha chini.
- Twiga Foods (Kenya) - Kupunguza upotevu wa chakula kupitia minyororo ya usambazaji wa kidijitali.

NYENZO ZA SANDUKU LA ZANA LA MAFUNZO

Fumbo la Sustainability - kuunganisha dots

Shughuli hii inashirikisha washiriki katika **zoezi shirikishi la kutatua matatizo** ambapo wanaunganisha changamoto endelevu na mikakati ya biashara. Inaongeza **fikra endelevu, ufahamu wa mazingira, na mtazamo wa kimkakati** kwa kuwafanya washiriki kuibua **uhusiano wa sababu-na-athari** katika mazoea endelevu ya biashara.

Lengo:

Washiriki watachanganua changamoto za uendelevu za ulimwengu halisi na kuzilinganisha na suluhisho zinazoweza, athari za muda mrefu, na kanuni muhimu za uendelevu katika muundo unaofanana na fumbo.

Mbinu:

Gamification: Washiriki hutatua fumbo kwa kulinganisha hali tofauti za biashara na suluhisho endelevu.

Kutatua Matatizo ya Ushirikiano: Wanafanya kazi kibinafsi au kwa vikundi ili kuhalalisha maamuzi yao.

Tafakari na Majadiliano: Wanatathmini jinsi chaguzi tofauti za uendelevu zinavyounda athari zilizounganishwa.

Zana zinazotumika

Zana za Ubao Mweupe wa Dijiti (Miro, MURAL) kwa toleo la mtandaoni.

Vipande vya mafumbo vinavyoweza kuchapishwa (kwa vipindi vya ana kwa ana).

Karatasi ya Matrix ya Uamuzi kwa hoja iliyopangwa.

Jinsi fumbo linavyofanya kazi

Washiriki hupokea seti ya kadi za Changamoto, kadi za Suluhisho na kadi za Athari. Kila seti inawakilisha sehemu ya fumbo:

- Kadi za changamoto - Shida za uendelevu za ulimwengu halisi ambazo biashara zinakabiliwa nazo. Kadi za suluhisho - Mikakati au vitendo vya biashara vinavyoshughulikia changamoto. Kadi za athari - Matokeo ya mazingira, kijamii, na kifedha ya kila uamuzi.

Washiriki lazima walinganisha kwa usahihi kadi ya Changamoto na kadi ya Suluhisho na kadi ya Athari, na kutengeneza mzunguko kamili wa uamuzi endelevu.

Mara tu kadi zote tatu zinapolingana, washiriki huwasilisha na kuhalalisha uamuzi wao.

Mwezeshaji anaongoza majadiliano juu ya ufanisi wa suluhisho tofauti.

Ikiwa mtandaoni, tumia **umbizo la jaribio la kuburuta na kudondosha** ambapo washiriki wanalingana na Changamoto, Suluhisho na Athari.

Aina za kadi na muundo

Kila seti ya kadi inajumuisha:

1. Kadi za changamoto (Taarifa ya Tatizo)
2. Kadi za suluhisho (Hatua Endelevu ya Biashara)
3. Kadi za Athari (Athari za Muda Mrefu)

Washiriki hulinganisha kadi moja kutoka kwa kila kategoria ili kuunda mzunguko wa uamuzi wa uendelevu.

Mfano wa seti za kadi

Kadi za changamoto (Taarifa ya shida)

Hizi zinaelezea shida za uendeleu wa ulimwengu halisi ambazo biashara zinakabiliwa nazo.

Muundo wa Maandishi:

"Kampuni yako inakabiliwa na shida ya X kwa sababu ya mazoea yasiyo endelevu. Wateja, wawekezaji, na wasimamizi wanatarajia suluhisho."

Mifano:

- *Mitindo ya Haraka na Taka:*
"Chapa yako ya mitindo inazalisha nguo za bei nafuu na za mtindo, lakini 60% ya bidhaa huishia kwenye dampo ndani ya mwaka mmoja. Wateja wanadai uchaguzi endelevu zaidi wa mitindo."
- *Taka za Kielektroniki:*
"Miundo ya zamani ya kampuni yako ya simu mahiri inatupwa, na kuunda taka za kielektroniki. Wateja wanalamika juu ya kupitwa na wakati uliopangwa."
- *Ukataji miti na Mafuta ya Mawese:*
"Kampuni yako ya vitafunio hutumia mafuta ya mawese yanayotokana na maeneo yaliyokatwa misitu, na kusababisha upinzani wa mazingira na faini zinazoweza za udhibiti."
- *Uzalishaji wa Kaboni kutoka kwa Viwanda:*
"Mitambo yako ya utengenezaji inategemea nishati ya makaa ya mawe, ikitoa viwango vya juu vya CO₂, na wasimamizi wanatekeleza mipaka mipya ya utoaji wa hewa chafu."
- *Uchafuzi wa Ufungaji wa Plastiki:*
"Kampuni yako ya chakula hutumia plastiki inayotumika mara moja kwa ufungaji, na serikali zinaanzisha marufuku kwa plastiki zisizoweza kutumika tena."

Kadi za suluhisho (Hatua endelevu ya biashara)

Hizi hutoa suluhisho la vitendo, endelevu kwa kila changamoto.

Muundo wa Maandishi:

"Kampuni yako inatekeleza mkakati endelevu wa X kushughulikia suala hilo na kuendana na malengo endelevu ya ulimwengu."

Mifano:

- *Mitindo ya Haraka na Taka:*
"Anzisha mpango wa kuchakata nguo na utumie vitambaa vya kikaboni, vinavyoweza kuharibika katika uzalishaji."
- *Taka za Kielektroniki:*
"Zindua mpango wa biashara, urekebishe na uuze tena vifaa vya zamani, na uunde simu mahiri za kawaida kwa matengenezo rahisi."
- *Ukataji miti na Mafuta ya Mawese:*
"Pata mafuta ya mawese kutoka kwa wasambazaji endelevu walioidhinishwa na uwekeze katika mipango ya upandaji miti."
- *Uzalishaji wa Kaboni kutoka kwa Viwanda:*
"Badilisha shughuli za kiwanda hadi nishati mbadala (jua, upepo, maji) ili kupunguza uzalishaji na kuboresha ufanisi wa nishati."
- *Uchafuzi wa Ufungaji wa Plastiki:*
"Tengeneza vifungashio vinavyoweza kuoza na mbolea, na uwahimize wateja kutumia vyombo vinavyoweza kutumika tena."

Kadi za athari (Athari za muda mrefu)

Hizi zinaelezea matokeo ya kutekeleza (au kushindwa kutekeleza) suluhisho.

Muundo wa Maandishi:

"Kama matokeo ya uamuzi wako, X hutokea kwa muda mfupi na mrefu."

Mifano:

- *Mitindo ya Haraka na Taka:*

✓ "Sifa ya chapa yako inaboresha, taka hupunguzwa, na gharama za uzalishaji hutengemana kwa muda."

X "Mauzo ya muda mfupi hupungua kwa sababu ya gharama kubwa, lakini uaminifu wa wateja wa muda mrefu huongezeka."

- *Taka za Kielektroniki:*

✓ "Taka za kielektroniki hupungua, uaminifu wa wateja unaboresha, na kufuata kanuni huzuia adhabu za siku zijazo."

X "Gharama za miundombinu ya kuchakata ni kubwa mwanzoni, lakini utofautishaji wa soko husababisha faida ya muda mrefu."

- *Ukataji miti na Mafuta ya Mawese:*

✓ "Upotevu wa bioanuwai hupungua, uaminifu wa watumiaji huongezeka, na hatari za kisheria hupungua."

X "Gharama za wasambazaji huongezeka, lakini chapa ya maadili huvutia wateja wanaojali mazingira."

- *Uzalishaji wa Kaboni kutoka kwa Viwanda:*

✓ "Kampuni yako inapunguza uzalishaji kwa 40%, inapata mikopo ya kaboni, na inakidhi viwango vya uendelevu."

X "Uwekezaji wa awali ni mkubwa, lakini akiba ya nishati ya muda mrefu inazidi gharama."

- *Uchafuzi wa Ufungaji wa Plastiki:*

✓ "Taka katika bahari na dambo hupungua, na thamani ya chapa inaboresha."

X "Gharama za ufungaji wa mazingira ni kubwa mwanzoni, lakini kanuni zinapendelea biashara yako kuliko washindani."

Co-funded by
the European Union

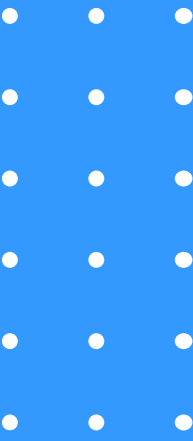
GSMESKILL

Developing VET Entrepreneurial Green
Mindset and skills for Small-Business
Development

**FIKRA ENDELEVU
KATIKA KUFANYA
MAAMUZI YA
BIASHARA**

- **Ufafanuzi:** fikra endelevu inamaanisha kujumuisha athari za mazingira, kijamii, na kiuchumi za muda mrefu katika maamuzi ya biashara..
- **Kusudi la msingi:** kufanya uchaguzi unaokidhi mahitaji ya sasa bila kuathiri vizazi vijavyo.
- **Nguzo tatu:**
🌍 Mazingira – 🌐 Kijamii – 💰 Kiuchumi

MAWAZO ENDELEVU NI NINI?

KWA NINI UENDELEVVU NI MUHIMU KATIKA BIASHARA

Matarajio yanayoongezeka:

Wateja, wawekezaji, na wasimamizi wanazidi kudai tabia endelevu.

Sababu za biashara za kujali:

- Kupunguza hatari (kwa mfano, kanuni, uhaba wa rasilimali)
- Faida ya muda mrefu na uaminifu wa chapa
- Upatikanaji wa masoko mapya na uvumbuzi

Changamoto za ulimwengu halisi ni pamoja na: utaftaji usio endelevu, uzembe wa nishati, taka na uchafuzi wa mazingira, shida za ugavi wa kimaadili.

KUTOKA KWA UTIIFU HADI MKAKATI

Uendelevu sio tu juu ya kanuni. Ni faida ya kimkakati.

Kampuni zinazopachika uendelevu katika **shughuli zao za msingi**:

- Tarajia mwenendo wa siku zijazo
- Imarisha uaminifu wa chapa
- Kuimarisha uthabiti na kubadilika

Uendelevu = kufanya maamuzi bora ya muda mrefu

DHANA MUHIMU

- **Mawazo endelevu:**
Mawazo ya msingi ya mifumo ambayo inazingatia athari za muda mrefu, za ulimwengu.
- **Ufahamu wa mazingira:**
Ufahamu wa jinsi vitendo vya biashara vinavyoathiri mifumo ya ikolojia na hali ya hewa.
- **Mtazamo wa kimkakati:**
Uwezo wa kutarajia na kupanga hatari na fursa za uendelevu za siku zijazo.

Je, uamuzi huu unaleta athari gani za kimazingira?

Ni nani wadau walioathiriwa (wafanyakazi, jamii, vizazi vijavyo)?

Je, tunaweza kupitisha mazoea ya uchumi wa mviringo?

Je, uamuzi huu unaonyesha maadili yetu ya uwajibikaji na haki?

**MASWALI YA KUONGOZA KWA MAAMUZI
YA KIMAADILI NA ENDELEVU**

Co-funded by
the European Union

ASANTE

Moduli ndogo 3.3

Ustahimilivu na Kubadilika: Kujenga uthabiti na kubadilika

→ ujuzi:

1. Ustahimilivu
2. Kubadilika
3. Uvumilivu wa mafadhaiko

USTAHIMILIVU NA KUBADILIKA: KUJENGA UTHABITI NA KUBADILIKA

Shughuli ya 1: Changamoto ya uthabiti: kushinda vikwazo katika biashara

Muda: Masaa 1,5

Malengo maalum ya kujifunza

1. Kuelewa uthabiti na umuhimu wake katika biashara.
2. Tambua athari za mafadhaiko na mabadiliko katika kufanya maamuzi na utendaji.
3. Tengeneza mikakati ya kujenga uthabiti na kubadilika katika mazingira ya biashara.
4. Jifunze jinsi ya kudhibiti na kushinda changamoto huku ukidumisha ustawi wa akili.

Mbinu, Rasilimali na Vifaa

Mbinu: mihadhara, ujifunzaji wa msingi wa kesi, tafakari na muhtasari

Zana zinazotumika: slaidi za uwasilishaji, hali, bodi ya majadiliano

Maelezo ya shughuli na Dhana Muhimu

Maelezo: Mkufunzi anaelezea dhana za uthabiti na kubadilika katika muktadha wa biashara, akiangazia umuhimu wa kukabiliana na changamoto na kushinda shida katika mazingira ya soko yanayobadilika kwa kasi. Msingi huu unapaswa kuimarishwa na mifano ya ulimwengu halisi kutoka Kenya, kuonyesha jinsi biashara katika eneo hilo zimeonyesha uthabiti na kubadilika wakati wa migogoro. Kisha washiriki hufanya kazi kupitia hali halisi ya ulimwengu ambapo biashara inakabiliwa na shida au mabadiliko ya haraka (kwa mfano, mtikisiko wa uchumi, usumbufu wa ghafla wa kiteknolojia, au ushindani wa soko). Wanatumia kanuni za uthabiti, kubadilika, na uvumilivu wa mafadhaiko ili kukabiliana na hali hiyo kwa ufanisi. Kila mshiriki huchagua majibu yao kwa hali hiyo, na baadaye, wanatafakari juu ya uchaguzi waliofanya.

Baada ya kukamilisha shughuli, washiriki hushiriki katika majadiliano ya kikundi ili kushiriki mikakati ya kudhibiti mafadhaiko na kukabiliana na mabadiliko. Mwezeshaji huongoza majadiliano, akitoa maarifa juu ya matumizi ya vitendo ya uthabiti katika mipangilio ya biashara.

Dhana muhimu: uthabiti, kubadilika, uvumilivu wa mafadhaiko, kubadilika, ustawi wa akili.

Tathmini

Jaribio la mtandaoni, Maoni ya rika, Zoezi la Tafakari, Majadiliano ya Kikundi.

Ujuzi / Uwezo uliotengenezwa

Ustahimilivu: Kujifunza kuvumilia na kukaa makini katika kukabiliana na changamoto.

Kubadilika: Kukabiliana na mabadiliko ya hali au hali zisizotarajiwa.

Uvumilivu wa mafadhaiko: Kusimamia na kupunguza mafadhaiko ili kudumisha utendaji.

Kufanya maamuzi chini ya shinikizo: Kutumia fikra makini na ubunifu ili kushinda changamoto.

Kutatua matatizo: Kutumia mbinu za ustahimilivu kupata suluhisho la vitendo katika hali za shida.

Ushirikiano wa timu: Kufanya kazi pamoja ili kukabiliana na changamoto na kushiriki mikakati ya kushinda vikwazo.

Usomaji zaidi, shughuli, nyenzo, mazoea bora

Usomaji, nyenzo, mbinu bora:

- Greitens, E. (2016). *Ustahimilivu: Hekima iliyopatikana kwa bidii kwa kuishi maisha bora.*
- McGonigal, K. (2016). *Faida ya mafadhaiko: Kwa nini mafadhaiko ni mazuri kwako, na jinsi ya kupata vizuri.*
- Video ya YT: Nguvu ya uthabiti: David Cooperrider (<https://www.youtube.com/watch?v=-SoAKaTKAYA>)
- Video ya YT: Akili ya Kihemko: Udhubiti wa Mkazo - Uvumilivu wa Mkazo (<https://www.youtube.com/watch?v=rr5qZpVWTxM>)

Mazoea bora:

- **Safaricom:** Wakati wa janga la COVID-19, Safaricom, mojawapo ya watoa huduma wakubwa wa mtandao wa simu nchini Kenya, ilionyesha uthabiti kwa kurekebisha haraka huduma zake ili kukidhi mahitaji yanayoongezeka ya mawasiliano ya kidijitali na huduma za kifedha za simu. Waliharakisha usambazaji wa huduma za pesa za rununu (M-Pesa) na kuanzisha huduma mpya kusaidia biashara kukabiliana na vikwazo, pamoja na kuwezesha malipo bila pesa taslimu na kupanua chaguzi za e-commerce.
- **Msururu wa Ugavi wa Twiga Foods:** Twiga Foods, kampuni ya Kenya inayoendesha jukwaa la ugavi wa kilimo, ilionyesha uthabiti wakati wa janga la COVID-19 kwa kurekebisha haraka minyororo yao ya vifaa na usambazaji. Kama kampuni ya usambazaji wa chakula, walikabiliwa na changamoto ya kudhibiti usumbufu katika minyororo ya usambazaji na kuongezeka kwa mahitaji. Twiga alitumia teknolojia kurekebisha na kurahisisha mchakato, kuhakikisha kuwa mazao mapya yanawafikia watumiaji na wauzaji kwa ufanisi.
- **Bidco Africa:** Bidco Africa, kampuni inayoongoza ya kimataifa ya Kenya katika sekta ya utengenezaji, ilionyesha uthabiti kupitia mkakati wake wa mseto. Kampuni hiyo imeunda kwingineko pana ya bidhaa, ikiwa ni

pamoja na mafuta ya kula, vinywaji, na bidhaa za utunzaji wa kibinafsi. Mkakati huu uliruhusu Bidco kukabiliana na mabadiliko ya soko katika sekta mahususi kwa kutegemea njia tofauti za mapato, kama vile bidhaa za watumiaji na mauzo ya nje ya kilimo.

NYENZO ZA SANDUKU LA ZANA LA MAFUNZO

Hali ya changamoto ya uthabiti: Mgogoro wa soko usiotarajiwa

Hali hii inaruhusu washiriki kuingia katika nafasi ya kiongozi wa biashara ambaye lazima aendelee kuwa thabiti na kubadilika katika kukabiliana na changamoto zisizotarajiwa. Zoezi hilo litawasaidia kufanya mazoezi ya kufikiri kimkakati, kutatua matatizo chini ya shinikizo, na kutumia mbinu za ustahimilivu kwa maamuzi magumu ya biashara.

Mandharinyuma:

Wewe ni Mkurugenzi Mtendaji wa kampuni ya teknolojia inayokua kwa kasi ambayo ina utaalum wa kutengeneza programu bunifu kwa biashara ndogo ndogo. Kampuni imekuwa ikifanya vizuri katika miaka michache iliyopita, ikipanua msingi wa wateja wake na sehemu ya soko. Hata hivyo, mabadiliko ya ghafla katika soko la kimataifa kutokana na mtikisiko mkubwa wa uchumi yamesababisha tete kubwa. Washindani wako kadhaa tayari wamekunjwa, na unakabiliwa na shinikizo linaloongezeka kulinda msimamo wa kampuni yako.

Hali:

Mtoa huduma muhimu unayemtegemea kwa vifaa muhimu vya programu anatangaza kuwa anatoka kwa biashara kwa sababu ya shida za kifedha. Wakati huo huo, mteja wako mkubwa amekujulisha tu kwamba wanapunguza bajeti yao na hatasasisha tena mkataba mkuu. Hasara hii ya ghafla ya mapato inatishia utulivu wa kampuni yako. Bodi yako ya wakurugenzi pia ina wasiwasi juu ya kupanda kwa gharama za uzalishaji, na kuna uvumi kwamba washindani wako wanajiandaa kuzindua bidhaa kama hizo kwa bei ya chini. Mtiririko wa pesa wa kampuni yako ni ngumu, na lazima ufanye maamuzi magumu juu ya jinsi ya kuweka biashara iendelee na kubaki na ushindani.

Changamoto:

Lazima uamue jinsi ya kukabiliana na changamoto hizi zilizojumuishwa huku ukidumisha sifa ya kampuni yako na ari ya wafanyikazi. Una chaguzi kadhaa, lakini kila moja inakuja na hatari na hasara zinazowezekana. Lengo lako ni kutenda kwa uthabiti, kubadilika, na kubadilika ili kushinda mgogoro.

Machaguo:

1. Kupunguza gharama:

- Hatua: Weka kazi sehemu ya wafanyikazi wako ili kupunguza gharama na kuweka biashara ikifanya kazi.
- Faida: Kuokoa gharama ya haraka, gharama chache za uendeshaji.
- Mteja: Morali inaweza kushuka, wafanyikazi wanaweza kuhisi kutokuwa salama, kupoteza talanta muhimu.

2. Inageuza kwenye soko jipya:

- Hatua: Wekeza tena rasilimali katika kutengeneza laini mpya ya bidhaa inayohudumia sekta tofauti ya soko, kama vile huduma ya afya au elimu.
- Faida: Hufungua mito mipya ya mapato, inaweza kutofautisha kampuni yako na washindani.
- Mteja: Mpito utachukua muda na rasilimali; Una hatari ya kueneza kampuni yako nyembamba sana.

3. Kuimarisha Mahusiano ya Wateja Waliopo:

- Hatua: Toa punguzo na huduma za ziada kwa wateja waliopo ili kuhifadhi biashara zao wakati huu wa mtikisiko.

- Faida: Husaidia kudumisha mtiririko thabiti wa pesa, huimarisha uaminifu wa mteja.
- Mteja: Hupunguza viwango vya faida; inaweza kuwa endelevu kwa muda mrefu.

4. Kutafuta Uwekezaji:

- Hatua: Wasiliana na mabepari wa ubia au wawekezaji wa malaika kwa ufadhili wa kulipia gharama za uendeshaji na kuendelea kupanua.
- Faida: Hutoa misaada ya haraka ya kifedha, husaidia kwa uvumbuzi na ukuaji.
- Minus: Dilution ya udhibiti wa kampuni, inaweza kusababisha shinikizo kutoka kwa wawekezaji juu ya maamuzi ya kimkakati.

5. Kujenga Ushirikiano wa Kimkakati:

- Hatua: Unda ushirikiano na kampuni zingine za teknolojia ili kushiriki rasilimali, kupunguza gharama, na kukaa na ushindani sokoni.
- Faida: Ushirikiano wa gharama nafuu, hatari na rasilimali za pamoja, upatikanaji wa masoko mapya na utaalum.
- Mteja: Uwezekano wa kupoteza uhuru, kuoanisha malengo na vipaumbele na kampuni zingine inaweza kuwa changamoto.

Maagizo kwa Washiriki:

- Wewe ndiye Mkurugenzi Mtendaji wa kampuni inayokabiliwa na changamoto hizi. Kazi yako ni kutathmini chaguzi zilizotolewa, kwa kuzingatia maadili ya kampuni yako, nafasi ya soko, na mazingira ya nje.
- Utafanya nini?
- Utawasilianaje uamuzi wako kwa bodi, wafanyikazi wako, na wateja wako?
- Fikiria jinsi utakavyodhibiti mafadhaiko, kuweka timu yako motisha na kudumisha kuzingatia malengo ya muda mrefu.

Maswali ya Kuongoza:

- Ni chaguzi gani kati ya hizo zitakusaidia kukaa thabiti na kukabiliana na mabadiliko kwenye soko?
- Je, utasawazishaje hitaji la muda mfupi la kuchukua hatua haraka na afya ya muda mrefu ya kampuni?
- Je, unadumishaje kubadilika wakati siku zijazo hazina uhakika?
- Je, ni mikakati gani unaweza kutumia ili kupunguza mfadhaiko na kuongoza timu yako katika nyakati ngumu?

Co-funded by
the European Union

GSMESKILL

Developing VET Entrepreneurial Green
Mindset and skills for Small-Business
Development

USTAHIMILIVU NA KUBADILIKA KATIKA BIASHARA

Fasili:

Ustahimilivu ni uwezo wa kupona kutokana na vikwazo, kukabiliana na mabadiliko, na kuendelea mbele katika uso wa shida.

Kwa nini ni muhimu:

- Huwezesha biashara kubaki na ushindani wakati wa migogoro
- Huongeza uongozi chini ya shinikizo
- Inakuza uendelevu wa muda mrefu

USTAHIMILIVU KATIKA BIASHARA NI NINI?

DHANA MUHIMU

- **Ustahimilivu:**
Kurudi nyuma kutoka kwa kutofaulu, kukaa kujitolea wakati wa kutokuwa na uhakika.
- **Kubadilika:**
Kurekebisha mikakati na shughuli ili kukidhi mahitaji mapya.
- **Uvumilivu wa mafadhaiko:**
Kudumisha utendaji na ubora wa uamuzi chini ya shinikizo.

JUKUMU LA UTHABITI KATIKA BIASHARA YA KISASA

- **Mazingira yanayobadilika:** Masoko, teknolojia, na matarajio ya kijamii hubadilika haraka.
- **Pointi za shinikizo:** Mtikisiko wa kiuchumi, usumbufu, ushindani, mabadiliko ya udhibiti.
- **Biashara zinazostahimili:**
 - Baki umakini chini ya mafadhaiko
 - Ubunifu chini ya shinikizo
 - Kuongoza kwa kujiamini wakati wa kutokuwa na uhakika

Mikakati ya watu binafsi na timu:

- Rekebisha changamoto kama fursa za kujifunza
- Kukuza akili ya kihisia na ufahamu wa mafadhaiko
- Kuza ujuzi wa uongozi unaobadilika

Mahali pa kazi:

- Upangaji wa hali na uigaji wa shida
- Kuhimiza utamaduni wa mawazo ya ukuaji
- Kujenga mifumo ya usaidizi na miundo ya agile

**JINSI YA KUJENGA UTHABITI NA
KUBADILIKA**

FAIDA ZA KUKUZA UJUZI HUU

- Utendaji ulioboreshwa chini ya mafadhaiko.
- Kufanya maamuzi bora wakati wa kutokuwa na uhakika.
- Uongozi wenye nguvu na kazi ya pamoja.
- Uwezo mkubwa wa kudhibiti usumbufu na mabadiliko.

Co-funded by
the European Union

ASANTE

Moduli ndogo 3.4

Ufahamu wa Kitamaduni: Kukumbatia utofauti wa kitamaduni na mitazamo

→ ujuzi:

1. Ufahamu wa kitamaduni
2. Ujumuishaji
3. Mtazamo wa kimataifa

UFAHAMU WA KITAMADUNI: KUKUMBATIA UTOFAUTI WA KITAMADUNI NA MITAZAMO
Shughuli ya 1: Mitazamo ya Kitamaduni katika Biashara - uigaji wa kimataifa
Muda: Saa 1
Malengo maalum ya kujifunza <ol style="list-style-type: none">1. Kuelewa umuhimu wa ufahamu wa kitamaduni katika kukuza ushirikishwaji ndani ya mazingira ya biashara ya kimataifa.2. Kuza mtazamo wa kimataifa kwa kutambua jinsi tofauti za kitamaduni zinavyoathiri mazoea ya biashara na kufanya maamuzi.3. Tumia kanuni za ujumuishaji kwa mazoea ya biashara kwa kuunganisha mitazamo tofauti katika mikakati.4. Jenga ujuzi katika mawasiliano ya kitamaduni na ujifunze kurekebisha mbinu za kufanya kazi katika timu za kitamaduni tofauti.
Mbinu, Rasilimali na Vifaa <p>Mbinu: hotuba, kuigiza, uchambuzi wa uchunguzi wa kesi, majadiliano ya kikundi</p> <p>Zana zinazotumika: slaidi za uwasilishaji, kadi za uigaji wa kitamaduni, jukwaa la ushirikiano mtandaoni (Zoom, Miro)</p>
Maelezo ya shughuli na Dhana Muhimu <p>Maelezo: Mkufunzi anatanguliza ufahamu wa kitamaduni na ujumuishaji, akiangazia umuhimu wao katika mawasiliano ya biashara, kufanya maamuzi, na mienendo ya timu.</p> <p>Washiriki wamegawanywa katika vikundi vidogo na kupewa kadi za uigaji wa kitamaduni zinazoelezea kanuni za kitamaduni, mitindo ya mawasiliano na maadili. Kila kikundi huiga mkutano wa biashara, kufanya maamuzi wakati wa kuzingatia mitazamo tofauti ya kitamaduni. Vikundi hujihusisha na uigaji wa biashara, kutumia ufahamu wa kitamaduni ili kukuza ushirikiano na kufanya maamuzi jumishi. Baada ya mchezo wa kuigiza, washiriki hutafakari juu ya changamoto zinazokabili na kujadili jinsi utofauti wa kitamaduni uliboresha kufanya maamuzi na umuhimu wa ujumuishaji katika biashara ya ulimwengu.</p> <p>Dhana muhimu: ufahamu wa kitamaduni, ujumuishaji, mtazamo wa ulimwengu, mawasiliano ya kitamaduni.</p>

Tathmini

Kujitafakari, Maoni ya rika, Tathmini ya Wawezeshaji

Ujuzi/Uwezo uliotengenezwa

Unyeti wa kitamaduni: Kutambua na kuheshimu tofauti za kitamaduni.

Mawasiliano ya kitamaduni: Kuwasiliana kwa ufanisi katika mipangilio mbalimbali.

Utatuzi wa matatizo katika mazingira mbalimbali: Kufanya maamuzi jumuishi, nyeti ya kitamaduni katika muktadha wa kimataifa.

Mawazo ya ulimwengu: Kuelewa na kutumia mtazamo wa kimataifa katika shughuli za biashara.

Ushirikiano wa timu: Kufanya kazi kwa ufanisi na watu kutoka asili tofauti za kitamaduni.

Usomaji zaidi, shughuli, nyenzo, mazoea bora

Usomaji, nyenzo, mbinu bora:

- Meyer, E. (2014). *Ramani ya Utamaduni: Kuvunja Mipaka Isiyoonkana ya Biashara ya Kimataifa*.
- Livermore, D. (2022). *Kuongoza kwa Akili ya Kitamaduni: Siri Halisi ya Mafanikio*.
- Video ya YT: Jinsi utofauti unavyofanya timu kuwa za ubunifu zaidi - Rocio Lorenzo, TED (<https://www.youtube.com/watch?v=IPtPG2IAmm4>)
- Video ya YT: Jinsi tofauti za kitamaduni zinavyoathiri biashara, Erin Meyer (<https://www.youtube.com/watch?v=zQvqDv4vbEg>)

Mazoea bora:

- **Nishati ya kijani Afrika:** Kwa kushirikiana na viongozi wa kitamaduni na jumuiya za ndani, Green Energy Africa inahakikisha kwamba masuluhisho yao yanakubaliwa na kulengwa kulingana na mazoea mahususi ya kitamaduni yanayohusiana na matumizi ya nishati.
- **Benki ya usawa:** Programu za uhamasishaji za benki zimeundwa mahususi kuheshimu na kushughulikia mazoea ya kitamaduni, haswa katika maeneo ya vijijini ambapo benki ya jadi inaweza kuwa haikuwa chaguo hapo awali.
- **Jumia Kenya:** Kwa kutoa bidhaa ambazo zinafaa kitamaduni kwa watumiaji wa Kenya, kama vile vyakula vya kienyeji na mavazi ya kitamaduni, Jumia, jukwaa la biashara ya mtandaoni, limeweza kufikia jumuiya mbalimbali za kitamaduni.

NYENZO ZA SANDUKU LA ZANA LA MAFUNZO

Mitazamo ya Kitamaduni katika Biashara - uigaji wa kimataifa

Maelezo	Mbinu	Saa	Vifaa
<p>Utangulizi Mkufunzi anatanguliza dhana ya ufahamu wa kitamaduni, umuhimu wake katika biashara, na jinsi inavyoathiri maamuzi, mawasiliano, na mienendo ya timu. Washiriki watatambulishwa kwa dhana ya ujumuishaji na uhusiano wake na utofauti wa kitamaduni mahali pa kazi.</p>	Mhadhara	Dakika 10	Slaidi
<p>Usanidi wa Shughuli Washiriki wamegawanywa katika vikundi vidogo. Kila kikundi kinapewa seti ya kadi za uigaji wa Kitamaduni ambazo zinaelezea kwa undani kanuni za kitamaduni, mitindo ya mawasiliano, na maadili ya nchi au mkoa fulani. Kila kikundi kinawakilisha mkutano wa biashara ambapo lazima wafanye maamuzi au kutatua shida ya biashara, lakini lazima wazingatie na kuzoea mitazamo ya tamaduni anuwai kwenye meza.</p>	Maandalizi	Dakika 5	Kadi za uigaji wa kitamaduni (Kiambatisho 1)
<p>Jukumu la kuigiza Katika vikundi, washiriki watafanya uigaji wao wa mkutano wa biashara, wakitumia mitazamo yao ya kitamaduni kufanya maamuzi na kuingiliana na wengine. Lengo ni kuonyesha jinsi uelewa na kuheshimu utofauti wa kitamaduni unaweza kusababisha ushirikiano bora na kufanya maamuzi jumuishi zaidi.</p>	Simulation	Dakika 30	
<p>Muhtasari Baada ya mchezo wa kuigiza, mkufunzi huwezesha majadiliano ya kikundi ambapo washiriki hutafakari juu ya uzoefu wao:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni changamoto gani ulikabiliana nazo wakati wa kujaribu kuheshimu tofauti za kitamaduni? Je, kuelewa utofauti wa kitamaduni kulisaidiaje kuboresha kufanya maamuzi? Je, ni mambo gani muhimu ya kukumbatia ujumuishaji katika muktadha wa biashara ya kimataifa? 	Majadiliano ya kikundi	Dakika 15	Bodi ya majadiliano / jukwaa

Kiambatisho 1

Kadi za uigaji wa kitamaduni kwa uigaji wa mkutano wa biashara

Kadi hizi zinapaswa kuchapishwa, na kila kikundi kilipewa moja ya kuigiza wakati wa uigaji wa mkutano wa biashara. Kila kadi inawahimiza washiriki kuelewa muktadha wa kitamaduni na kurekebisha mawasiliano yao na kufanya maamuzi ipasavyo.

Kadi ya 1: Japani - Utamaduni wa muktadha wa hali ya juu

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Mtindo wa mawasiliano usio wa moja kwa moja; Vidokezo visivyo vya maneno ni muhimu.
 - Kuzingatia sana uongozi na kuheshimu mamlaka.
 - Kufanya maamuzi mara nyingi ni polepole na kulenga kikundi; makubaliano yanapewa kipaumbele.
 - Msisitizo katika kudumisha maelewano na kuepuka makabiliano.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Heshima, rasmi, na isiyo ya moja kwa moja. Ukosoaji unapaswa kuwa wa hila na wa kujenga.
 - Ukimya unathaminiwa; inatoa wakati wa kutafakari.
- *Thamani:*
 - Kuheshimu ukuu na uzoefu.
 - Maelewano ya kikundi juu ya maoni ya mtu binafsi.
 - Uaminifu na kujitolea kwa shirika.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Kuwa mvumilivu na utoe muda wa maamuzi kufanywa.
 - Onyesha heshima kwa wanachama wakuu wakati wa mikutano.
 - Epuka makabiliano ya moja kwa moja au ukosoaji wa umma.

Kadi ya 2: USA - Utamaduni wa muktadha wa chini

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Mtindo wa mawasiliano wa moja kwa moja, wazi, na wazi.
 - Njia ya usawa ya kufanya maamuzi, kuthamini maoni ya mtu binafsi.
 - Kufanya maamuzi ya haraka kwa kuzingatia matokeo na ufanisi.
 - Uwazi wa mjadala na usemi wa kutokubaliana.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Moja kwa moja na kwa uhakika. Maoni ya moja kwa moja ni ya kawaida.
 - Kuwasiliana kwa macho kunatarajiwa kama ishara ya kujiamini na uaminifu.
- *Thamani:*
 - Ubinafsi na mafanikio ya kibinafsi.
 - Ufanisi wa wakati na mwelekeo wa malengo.
 - Usawa na uwazi katika mahusiano.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Kuwa wazi na mafupi katika mawasiliano yako.
 - Usiogope kuzungumza au kupinga maoni ya wengine.
 - Zingatia matokeo na tarehe za mwisho za kukutana.

Kadi ya 3: Brazili - Utamaduni wa Collectivist

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Msisitizo mkubwa juu ya uhusiano wa kibinafsi na kujenga uaminifu.

- Kufanya maamuzi kunaweza kubadilika na kuathiriwa na miunganisho ya kibinafsi.
- Mikutano mara nyingi huhusisha majadiliano yasiyo rasmi kabla ya kufanya maamuzi.
- Usemi wazi wa hisia, kwa kuzingatia joto na urafiki.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Isiyo rasmi zaidi, na ishara za kirafiki na mwingiliano.
 - Wakati mwingine isiyo ya moja kwa moja, haswa katika mambo nyeti.
- *Thamani:*
 - Umuhimu wa vifungo vya kijamii na uhusiano kama wa familia.
 - Kubadilika na kubadilika katika kufanya maamuzi.
 - Kuheshimu na kujali ustawi wa wengine.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Chukua muda wa kujenga uhusiano wa kibinafsi kabla ya kupiga mbizi kwenye biashara.
 - Kuwa wazi kwa majadiliano yasiyo rasmi na kubadilika katika njia yako.
 - Onyesha uchangamfu na urafiki, na uheshimu maoni ya wengine.

Kadi ya 4: Ujerumani - Utamaduni wa umbali wa nguvu ya chini

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Mawasiliano sawa na wazi, bila kujali uongozi.
 - Kufanya maamuzi kunategemea ukweli na uchambuzi, sio ukuu.
 - Kushika wakati na usahihi kunathaminiwa sana.
 - Maoni ya moja kwa moja na ukosoaji unatarajiwa kuwa wa kujenga na maalum.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Wazi, mantiki, na mafupi. Mawasiliano ya moja kwa moja yanapendekezwa.
 - Mtaalamu na kwa uhakika.
- *Thamani:*
 - Ufanisi, usahihi, na ukamilifu.
 - Thamani ya haki na usawa katika mahusiano.
 - Kuheshimu sheria, tarehe za mwisho, na muundo.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Kuwa na wakati na kujiandaa vyema kwa mikutano.
 - Zingatia ukweli na ushahidi wakati wa kufanya maamuzi.
 - Weka mawasiliano wazi na ya moja kwa moja.

Kadi ya 5: India - Utamaduni wa muktadha wa hali ya juu na njia ya kihierarkia

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Heshima kubwa kwa uongozi na mamlaka.
 - Maamuzi mara nyingi hufanywa na viongozi wakuu, lakini mchakato unaweza kuhusisha mashauriano na wasaidizi.
 - Msisitizo juu ya adabu na mawasiliano yasiyo ya moja kwa moja ili kudumisha heshima.
 - Mahusiano ya kibinafsi yana jukumu kubwa katika biashara.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Isiyo ya moja kwa moja na ya heshima, haswa wakati wa kuhutubia wakubwa.
 - Ishara za hila na ishara zisizo za maneno ni muhimu.
- *Thamani:*

- Kuheshimu ukuu na uongozi.
- Umuhimu wa mahusiano na kuheshimiana.
- Collectivism juu ya ubinafsi.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Kuwa na heshima na heshima kwa wanachama wakuu.
 - Chukua muda wa kuanzisha mahusiano kabla ya kujadili masuala ya biashara.
 - Epuka makabiliano au kutokubaliana katika mazingira ya umma.

Kadi ya 6: Uchina - maadili ya Confucian

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Kuzingatia sana kuheshimu mamlaka na kudumisha uso (utu wa kibinafsi).
 - Kufanya maamuzi ni kwa pamoja, lakini viongozi wakuu hatimaye hufanya simu za mwisho.
 - Mkazo juu ya uhusiano (Guanxi), mitandao, na kujenga uaminifu.
 - Maelewano yanapewa kipaumbele; Epuka makabiliano ya moja kwa moja.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Isiyo ya moja kwa moja na ya adabu; Epuka kutokubaliana waziwazi na wakubwa.
 - Ukimya mara nyingi hutumiwa kuonyesha kufikiria au kuepuka makabiliano ya moja kwa moja.
- *Thamani:*
 - Kuheshimu mamlaka na familia.
 - Maelewano, uaminifu, na kuheshimiana.
 - Mahusiano ya muda mrefu na utulivu.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Jenga uaminifu na uhusiano wa kibinafsi kabla ya kushiriki katika majadiliano ya biashara.
 - Epuka mawasiliano ya makabiliano au ya moja kwa moja.
 - Kuwa mvumilivu na mchakato wa kufanya maamuzi na uonyeshe heshima kwa ukuu.

Kadi ya 7: Afrika Kusini - Utofauti wa kitamaduni na kufanya maamuzi ya makubaliano

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Afrika Kusini inajulikana kwa utambulisho wake wa "Taifa la Upinde wa mvua", na kiwango cha juu cha utofauti wa kitamaduni.
 - Maamuzi mengi, haswa katika biashara, hufanywa kupitia makubaliano na maoni ya kikundi.
 - Kuheshimu uongozi, lakini pia msisitizo juu ya ujumuishaji, haswa katika mipangilio ya ushirikiano.
 - Kuzingatia sana kuheshimiana na kutafuta msingi wa kawaida kati ya mitazamo anuwai.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Kwa ujumla ni heshima na heshima, lakini inaweza kuwa ya moja kwa moja inapohitajika.
 - Msisitizo juu ya mawasiliano ya ana kwa ana na kujenga uhusiano kabla ya kujadili maswala ya biashara.
 - Toni kawaida huwa rasmi katika mipangilio ya biashara, haswa na viongozi wakuu au wazee.
- *Thamani:*

- Ujumuishaji, umoja, na kuheshimiana ni muhimu.
- Utambuzi wa historia ya nchi ya ubaguzi (ubaguzi wa rangi) umesababisha kuzingatia sana umoja na usawa.
- Ushirikiano na ujenzi wa makubaliano ni ufunguo wa ushirikiano wa biashara wenye mafanikio.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Chukua muda wa kujenga uhusiano na uaminifu kabla ya kuruka kwenye majadiliano ya biashara.
 - Zingatia utofauti wa kitamaduni ndani ya Afrika Kusini, na ushughulikie kila mazungumzo kwa kuheshimu mila za wenyeji.
 - Unapokuwa kwenye mikutano, himiza maoni mbalimbali ili kuhakikisha mtazamo wa kila mtu unazingatiwa.
 - Tambua umuhimu wa kufanya maamuzi ya jamii na pamoja, haswa katika biashara za ndani au za kikanda.

Kadi ya 8: Nigeria - Kuheshimu uongozi na kufanya maamuzi ya kivitendo

- *Kanuni muhimu za kitamaduni:*
 - Nigeria ina jamii yenye uongozi wa hali ya juu, ambapo kuheshimu mamlaka na ukuu ni muhimu.
 - Wazee na viongozi wakuu wanatazamwa, na maoni yao mara nyingi huongoza maamuzi makubwa ya biashara.
 - Mahusiano ya kifamilia na kikabila yana jukumu kubwa katika uhusiano wa kibiashara na kufanya maamuzi.
 - Ingawa kuheshimu uongozi ni muhimu, pragmatism na kubadilika pia ni muhimu linapokuja suala la utatuzi wa shida.
- *Mtindo wa mawasiliano:*
 - Mawasiliano huwa rasmi, haswa na watu wakuu au wazee, lakini yanaweza kupumzika zaidi kati ya wenzao au wasaidizi.
 - Wanigeria mara nyingi huwa wa moja kwa moja na wa kuelezea katika mawasiliano yao, lakini bado wanatarajia kuheshimu utaratibu katika mipangilio ya biashara.
 - Ni muhimu kusikiliza kwa makini na kuonyesha heshima kwa maoni, haswa kutoka kwa wanachama wakuu.
- *Thamani:*
 - Familia na jamii ni msingi wa maadili ya Nigeria, na huathiri maamuzi ya biashara.
 - Kuheshimu wazee, mamlaka, na mila imekita mizizi katika utamaduni.
 - Pragmatism na kubadilika ni ufunguo wa kushinda changamoto, haswa katika mazingira ya biashara ya haraka.
- *Vidokezo vya biashara:*
 - Kuelewa muundo wa kihierarkia ndani ya biashara, na daima onyesha heshima kwa watu wakuu.
 - Chukua muda wa kujenga maelewano na uaminifu, kwani mahusiano ya kibinafsi ni muhimu kwa shughuli za biashara zenye mafanikio.
 - Onyesha kubadilika na kubadilika katika kufanya maamuzi ili kukabiliana na changamoto ngumu.
 - Kuelewa usawa kati ya maadili ya jadi na mazoea ya kisasa ya biashara ili kuhakikisha ushirikiano wenye mafanikio.

Co-funded by
the European Union

GSMESKILL

Developing VET Entrepreneurial Green
Mindset and skills for Small-Business
Development

**UFAHAMU WA
KITAMADUNI KATIKA
BIASHARA YA
KIMATAIFA**

Fasili:

Ufahamu wa kitamaduni ni uwezo wa kutambua, kuelewa, na kuheshimu tofauti za maadili, imani, na desturi katika tamaduni zote.

Katika biashara:

Ni muhimu kwa mawasiliano bora, kufanya maamuzi ya kimaadili, na ushirikiano wa timu katika mazingira ya kimataifa.

UFAHAMU WA KITAMADUNI NI NINI?

KWA NINI UFAHAMU WA KITAMADUNI NI MUHIMU KATIKA BIASHARA

- Huboresha **mawasiliano** na kuepuka kutokuelewana
- Inahimiza mazingira **jumuishi, shirikishi**
- Inasaidia kufanya maamuzi ya **kimaadili** ya kimataifa
- Hujenga **uaminifu** kwa wateja, timu, na washikadau kutoka tamaduni tofauti

DHANA MUHIMU

- **Ufahamu wa kitamaduni:**
Kutambua na kuheshimu utofauti wa kitamaduni katika imani, mawasiliano, na tabia.
- **Ujumuishaji:**
Kuhakikisha mitazamo yote inathaminiwa na kujumuishwa katika kufanya maamuzi.
- **Mtazamo wa ulimwengu:**
Kuelewa jinsi miktadha ya kitamaduni ya kimataifa inavyounda tabia ya biashara.

- **Mitindo ya mawasiliano:** Moja kwa moja dhidi ya isiyo ya moja kwa moja
- **Umbali wa nguvu:** Kihierarkia dhidi ya Usawa
- **Mwelekeo wa wakati:** Monochronic (mstari) dhidi ya polychronic (rahisi)
- **Kufanya maamuzi:** Makubaliano ya mtu binafsi dhidi ya kikundi

Akili ya kitamaduni huwasaidia viongozi kusimamia timu za kimataifa na kuabiri hali ngumu za ulimwengu.

VIPIMO VYA KITAMADUNI VINAVYOATHIRI BIASHARA

UJUMUISHAJI KAMA MKAKATI WA BIASHARA

Biashara zinazojumuisha ni zaidi:

- **Ubunifu** (pembejeo tofauti husababisha maoni bora)
- **Ustahimilivu** (uelewa bora wa hatari)
- **Faida** (masoko ya kimataifa yanahitaji suluhisho zilizolengwa)

Co-funded by
the European Union

ASANTE

